

Dr. J. Kotyza:

Zásadní rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu.

Vojín na dovolené až do povolání k superarbitraci nepodléhá vojenské soudní pravomoci.

Nejvyšší vojenský soud uznal v neveřejném sezení dne 9. října 1923 o zmatečné stížnosti a odvolání vojína L. B. proti rozsudku divisičního soudu v O. ze dne 21. dubna 1923, čj. Dtr 5315/22/34, jímž obžalovaný byl odsouzen pro zločin nešetření všeobecných služebních předpisů dle § 286: f a 288: I v. tr. z. a pro přečin neuposlechnutí svolávacího rozkazu dle § 48. branného zákona s použitím § 288: I věta v. tr. z. a §§ 92. a 97. tr. z. se zřetelem na ustanovení § 311. v. tr. ř. dodatkem k trestu jednoměsíčního žaláře, jemu rozsudkem krajského soudu v O. čj. Vr VI-2212/22 ze dne 8. listopadu 1922 přisouzenému, ještě k zostřenému žaláři tří měsíců,

z a p r á v o:

Zmatečné stížnosti se vyhovuje, rozsudek, pokud jím byl obžalovaný L. B. uznán vinným zločinem nešetření všeobecných služebních předpisů dle §§ 286: f a 288: I v. tr. z. se ve výroku o vině, jakož i ve výroku o trestu a trestních ustanoveních pro nepříslušnost vojenských justičních úřadů zrušuje a trestní věc se postupuje v témže rozsahu příslušnému soudu civilnímu. Obžalovaný se odsuzuje pro zbývající přečin neuposlechnutí svolávacího rozkazu dle § 48. branného zákona, spáchaný způsobem v enunicátu rozsudku uvedeným, ve smyslu citovaného zákonného ustanovení a § 94. v. tr. z. se zřetelem na ustanovení § 17. v. tr. ř. se zřetelem na trest jednoměsíčního žaláře, jemu rozsudkem krajského soudu v O. čj. Vr VI 2212/22 ze dne 8. listopadu 1922 přisouzený, k čtrnáctidennímu tuhému posádkovému vězení, zostřenému jedním postem a samovazbou v den postu.

Odvolání obžalovaného se odkazuje na toto rozhodnutí:

D ů v o d y:

Zmatečná stížnost, která se dovolává číselně zmatku § 358:358:9/a v. tr. ř., tvrdí ve svých vývodech mimo jiné, že chybí k výroku o vině zákonný předpoklad, neboť obžalovaný, byv dne 3. listopadu 1921 propuštěn na dovolenou časově neobmezenou, nepodléhal prý od tohoto dne až do opětného nastoupení vojenské služby dne 23. dubna 1922 vojenské trestní pravomoci, nýbrž nacházel se v poměru občanském.

Tímto způsobem uplatňuje stěžovatel v první řadě zmatek dle č. 6. § 358. v. tr. ř. a to právem.

Válečný soud vzal za prokázáno, že obžalovaný byl horským praporem č. 9. dne 3. listopadu 1921 propuštěn na dovolenou až do povolání k superarbitraci a že mu při propuštění byly vojenským erárem zapůjčeny součástky vojenské výstroje, a to 1 blůza, 1 kalhoty, 1 plášť, 1 baret, 1 batoh v ceně blíže nezjištěné, avšak obnosy 50 Kč a 200 Kč nesporně převyšující, s tím, aby jich, nemaje občanských šatů, použil při cestě domů a potom

je zase voj. eráru vrátil, že však obžalovaný tak neučinil a tím svévolně výstroj zkáže vydal.

Dále vzal válečný soud za prokázáno, že obžalovaný byl svolávacím lístkem doplňovacího okresního velitelství v Š. ze dne 7. ledna 1922 povolán na »ihned« k superarbitraci k náhr. rotě svého praporu, že povolání nevyhověl a že pak byl dalším svolávacím lístkem doplňovacího okresního velitelství v O. ze dne 10. dubna 1922 znovu povolán na »ihned« k nastoupení přesenní služby a že byl pak dne 23. IV. 1922 presentován k činné službě.

Soud I. stolice, vzav za podklad pro své rozhodnutí dovolenku obžalovaného, na které je ponaučení, že »dočasně dovolený náleží k činným osobám vojenským a podléhá vojenským trestům a disciplinárním zákonům«, vychází patrně ze stanoviska, že obžalovanému byla udělena jen dočasná dovolená a že je tedy i během této dovolené dle § 151. č. 10 prov. nař. k brannému zákonu voj. osobou v činné službě.

Jak však z § 151/9 : d téhož prov. nařízení vidno, patří ony osoby mimo činnou službu, které byly propuštěny na dovolenou až do předvedení k superarbitraci, resp. až do rozhodnutí o superarbitračním návrhu, k vojenským osobám na trvalé dovolené. Byl tedy válečný soud uveden dovolenkou, o níž bylo dodatečným šetřením zjištěno, že byla obžalovanému vydána jen pro nedostatek vojenských listů, patrně uveden v omyl o druhu dovolené.

Vojenského deliktu dle § 286 : f a 288 v. tr. z. mohou se dopustiti jen osoby, jež jsou ve vojenské činné službě ve smyslu branného zákona, ať už ji skutečně vykonávají, aneb jsou mimo službu, na příklad na dočasně dovolené, v nemocničním lékařském ošetřování atd.

Poněvadž však obžalovaný byl ode dne propuštění na dovolenou, která, jak svrchu uvedeno, nebyla dočasná, nýbrž trvalá, až do své presentace k činné vojenské službě osobou občanskou, nemohl v této době spáchatí voj. zločin jemu za vinu kladený, nepodléhaje ve smyslu § 11 : 1 v. tr. ř. ve spojení s § 12. v. tr. ř. vojenské soudní pravomoci. Bylo tudíž rozhodnouti, jak svrchu uvedeno.

Následkem toho nemůže se nejvyšší vojenský soud zabývatí zmatečnou stížností, pokud uplatňuje zmatek dle č. 9 : a § 358. v. tr. ř.

Vzhledem k tomu, že odpadl zločin nešetření všeobecných služebních předpisů dle §§ 286 : f a 288 : I v. tr. z., bylo na zbývající přečin dle § 48. branného zákona, pro který obžalovaný podléhá vojenské trestní pravomoci ve smyslu § 13 : 1 v. tr. ř., vyměřiti dle § 48. bran. zák. a § 94. v. tr. z. trest nový, při čemž nejvyšší vojenský soud neshledal žádné polehčující neb přitěžující okolnosti.

Mimo to bylo ve smyslu § 17. v. tr. ř. při vyměřování trestu vzítí náležitý zřetel na rozsudek krajského soudu v O. čj. Vr VI-2212/22, kterým byl obžalovaný dne 8. listopadu 1922 odsouzen pro zločin účastenství na krádeži dle §§ 185. a 186. a) tr. z., spáchaný dne 25. ledna 1922, k žaláři jednoho měsíce, který si již odpýkal.

Co se odvolání obžalovaného do výše trestu týče, bylo je odkázati na svrchu uvedené rozhodnutí.

(Rozhodnutí nejvyššího vojenského soudu ze dne 9. října 1923, č. j. P 360/23.)

Neuzná-li soud nalézací, vyměřuje v rozsudku trest obžalovanému poddůstojníku podle § 156. v. tr. z., také na degradaci (propuštění) neporuší tímto výrokem zákon.

Nejvyšší vojenský soud uznal dne 1. prosince 1923 o zmatečné stížnosti pro zachování zákona proti rozsudku brigádního soudu v O. ze dne 26. ledna 1923, čj. Btr. 5/23, jímž byl rotm. v záloze J. N. odsouzen mimo jiné též pro přečin porušení subordinace podle §§ 145., 146. b) a 156. v. tr. z. a přečin koupě podezřelých věcí podle § 750. v. tr. z. po rozumu §§ 156., 94., 98., 100., 57. a 95. v. tr. z. k šestitýdennímu tuhému a zostřenému profousnému vězení, po provedeném přelíčení, vyslechnuv náměstka generálního vojenského prokurátora,

z a p r á v o :

Zmatečná stížnost, pokud vytýká rozsudku, že jím porušen byl zákon v ustanovení § 156. v. tr. z., zamítá se jako neodůvodněná.

D ů v o d y :

Zmatečná stížnost na zachování zákona vytýká rozsudku, že nevyřknutím ztráty hodnosti dle § 156. v. tr. z. porušen byl zákon v tomto ustanovení. Soud válečný, uznav N. mimo jiné vinným též přečinem porušení subordinace podle §§ 145., 146. b) a 156. v. tr. z. a přečinem koupě podezřelých věcí podle § 750. v. tr. z., upustil od propuštění z hodnosti veřejným žalobcem navrženého proto, že vinník byl z činné služby do zálohy převeden, takže nebylo důvodu vytčeného v § 87. v. tr. z. (obava ze škody veřejné službě hrozící), a že ani o zjištění při přečinu podle § 750. v. tr. z. v pravém smyslu slova mluvití nelze pro nesoustavný, příležitostný prodej tří pistolí za cenu nákupní ceny ne mnoho vyšší.

Stížnost naproti tomu uvádí, že toto odůvodnění válečného soudu není přílehavým, ježto zájmy vojenské služby a vojenského stavu poškoditi může šarže aktivní právě tak, jako šarže záložní, tato po případě měrou daleko obsáhlejší, vstupující do činné služby za poměrů a okolností mimořádných a kritických. Hodnost jest prý důsledkem veřejno-právního poměru mezi státem a jeho orgány; zdatnost státních orgánů jest prý neodbytným požadavkem a bezpodmínečným předpokladem pro tento poměr, a to jak uvnitř, tak i na venek. Soud válečný sice prý právem v tomto případě vyměřil trest podle trestní sazby § 156. v. tr. z.; při rozhodování o tom, má-li vinník podle § 156. v. tr. z. v hodnosti ponechán býti, není prý ovšem třeba přihlížeti k § 87. v. tr. z., ježto i po rozumu § 156. v. tr. z. lze dle okolností pachatele potrestati vedle trestu na svobodě i propuštěním z hodnosti. Než i porovnání § 87. v. tr. z. s § 156. v. tr. z. nemůže prý rozhodnutí samému býti ke škodě, neboť obě tato ustanovení chrání zájmy vojenské služby a vojenského stavu stejným způsobem.

Vzhledem na tyto úvahy stížnosti jest se nejvyššímu vojenskému soudu zabývatí otázkou, zda při použití trestní sazby podle § 156. v. tr. z.,

jest soud vůbec oprávněn neuznati za ztrátu hodnosti, a zda shora uvedeným rozsudkem, pokud jím při vyměřování trestu podle § 156. v. tr. z. nebylo uznáno též na propuštění z hodnosti, byl podle § 358. č. 11. v. tr. ř. porušen zákon v ustanovení § 156. v. tr. z., po případě, zda tento postup, i kdyby nebylo viděti v něm některý ze zmatků v § 358. v. tr. ř. vytyčených, byl protizákonným (§ 376. v. tr. ř.).

Porušení subordinace, na něž v §§ 147.—155. v. tr. z. není uložen trest žaláře pro zločiny stanovený, trestají se podle §§ 156. v. tr. jako přečiny vězení a podle okolností, rovněž i podle poměru vojenského pořadí mezi pachatelem a uraženým, zvláště když by se to opakovalo, tuhým vězením od jednoho týdne až do šesti měsíců, u poddůstojníků též (auch) degradací a u důstojníků propuštěním. Ze stylisace tohoto § nelze sice zcela bezpečně usuzovati, zda degradace a propuštění jest tam samostatným trestem, než ta okolnost, že poslední věta spojena jest s větou předcházející nikoliv obyčejně užívanou spojkou »a«, po případě »nebo« (»und«, »oder«), nýbrž pouze »též« (»auch«), mluví spíše proto, že slova »též« použito jest ve smyslu »zároveň« nebo »vedle toho« (»zugleich«, »überdies«), tudíž, že běží zde o spojení dvou jednotlivých trestů (§ 21. a), c), d) v. tr. z.) po rozumu § 74. v. tr. z., totiž propuštění (degradace), resp. vězení. Stížnost sama opak netvrdí. Ostatně trest na svobodě v § 156. v. tr. z. stanovený nelze na několik ostře ohraničených sazeb trestních rozdělit, neboť užití vyšší sazby není založeno na přitěžujících nebo polehčujících okolnostech ve vojenském trestním zákonu výslovně uvedených, a i tehdy, jsou-li dány dvě zvláště uvedené přitěžující okolnosti, totiž poměr pořadí a opakování, nejsou určité hranice v § 156. v. tr. z. stanoveny.

Z důvodů těchto vyplývá, že vymezuje-li soud trest podle § 156. v. tr. z., jest mu ponecháno na vůli, aby volným uvážením, přihlížeje k daným okolnostem přitěžujícím a polehčujícím, posoudil, zda jest též uznati na ztrátu hodnosti čili ne. Neuznal-li pak na tuto ztrátu, nevykročil tím však ze své trestní pravomoci (§ 358:11. v. tr. ř.) a nepostupoval též protizákonně. Veřejný žalobce mohl by ovšem výrok ten potírati odvoláním podle §§ 332., 333. v. tr. ř.

Poněvadž zde tudíž nejde o porušení zákona v ustanovení § 156. v. tr. z., jehož se zmatečná stížnost podle § 376. v. tr. ř. dovolává, a cestou tohoto mimořádného opravného prostředku podle § 376 : 1. v. tr. ř. možno jen přezkoumati porušení nebo nesprávné užití zákona nebo protizákonné trestním zákoně výslovně uvedených, a i tehdy, jsou-li dány dvě zvláště žení soudcovského, slušelo zmatečnou stížnost, pokud namítá, že porušen byl zákon v § 156. v. tr. z. vzhledem k svrchu řečenému podle § 378 : 1 v. tr. ř. jako neodůvodněnou zamítnouti, i když se úplně připouští, že důvody, o které soud nalézací svoje přesvědčení o ponechání pachatele v jeho hodnosti opřel, nejsou přílehlavými.

(Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu ze dne 1. prosince 1923,